

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 160/2022 van 19 juli 2022

Betreft: Adviesaanvraag over een voorontwerp van wet tot bepaling van de beginselen voor de loting van burgers voor de gemengde commissies en de burgerpanels op initiatief van de Kamer

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
Aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière, de heer Yves-Alexandre de Montjoye en de heer Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van mevrouw Annelies Verlinden, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, ontvangen op 8 juni 2022;

Gelet op de bijkomende informatie ontvangen op 11, 12 en 13 juli 2022;

Brengt op 19 juli 2022 het volgende advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De minister van Binnenlandse Zaken, Insitutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing vroeg het advies van de Autoriteit over een voorontwerp van wet tot bepaling van de beginselen voor de loting van burgers voor de gemengde commissies en de burgerpanels op initiatief van de Kamer (hierna het "voorontwerp" of het "voorontwerp van wet").
2. Dit wetsontwerp beoogt de wijze te regelen **waarop de loting wordt georganiseerd van burgers** die zitting hebben in "**gemengde commissies**¹" of "**burgerpanels**²", **die geheel of gedeeltelijk zijn samengesteld uit door loting aangewezen burgers. De memorie van toelichting geeft de volgende uitleg:**

« Deze loting gebeurt in 2 fasen: In de eerste fase wordt een loting uitgevoerd om een bepaald aantal burgers aan te duiden die

- zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente;*
- minstens de volle leeftijd van achttien jaar bereikt hebben; en*
- de burgerlijke en politieke rechten genieten*

Het Rijksregister zal, in lijn met de goede praktijken inzake gegevensbescherming, gevraagd worden om de loting zelf uit te voeren, en de uitnodigingen aan de gelote personen dienen vervolgens verstuurd te worden door de diensten van de algemene directie Identiteit en Burgerzaken van de FOD Binnenlandse Zaken. Deze praktijk is in overeenstemming met advies nr. 124/2020 van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA), waarin geoordeeld wordt dat de loting dient te gebeuren door de "verwerkingsverantwoordelijke van de gegevensbank waaruit de steekproef wordt getrokken".

Uit de personen die op de aanvankelijke uitnodiging zijn ingegaan, wordt door de Kamer een tweede loting georganiseerd volgens een steekproefmethode waarbij op zijn minst rekening gehouden wordt met gender, leeftijd, woonplaats en opleidingsniveau.

---

¹ Krachtens artikel 3 van het voorontwerp van wet, Volgens artikel 3 van het wetsontwerp zijn de "gemengde commissies" samengesteld uit leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en personen die door het lot worden aangewezen om aanbevelingen te doen over een specifieke kwestie. Hoewel het voorontwerp wil aangeven hoe de burgers die in deze gemengde commissies zullen zetelen, worden geselecteerd, zwijgt het over de selectie van de volksvertegenwoordigers. De afgevaardigde van de minister rechtvaardigde dit in deze bewoordingen (de Autoriteit vertaalt): *"Wat de volksvertegenwoordigers en het aantal volksvertegenwoordigers betreft, luidt de redenering van het voorontwerp als volgt. De leden die deel uitmaken van de vaste commissie die bevoegd is voor het onderwerp in kwestie, worden in de gemengde commissie opgenomen. Aangezien een vaste commissie normaliter 17 leden telt, werd het maximaal aantal burgers - volgens de verhouding van 3 burgers per Kamerlid - vastgesteld op 51. Aangezien de huidige regels van het Parlement voorzien in commissies van 13 leden, is het minimaal aantal burgers vastgesteld op 39, met dezelfde verhouding van drie burgers per Kamerlid. Het is uiteraard aan de Kamer om te beslissen hoe het de verhouding (burgers/kamerleden) bepaalt binnen de door de wet vastgestelde marges en of het zich voor dit doel al dan niet aansluit bij de bestaande vaste commissies. Dit zal derhalve tot uiting komen in het Reglement van de Kamer, dat zal worden gewijzigd (zoals hierboven uiteengezet) ».*

Gezien de Kamer de bevestigingen van de geïnteresseerden uit de eerste loting ontvangt, zal de Kamer ook deze 2e loting organiseren, na verificatie van de deelnemingsvoorwaarden»³.

3. De Autoriteit herinnert eraan dat zij reeds is verzocht advies uit te brengen over ontwerpnormen betreffende de oprichting van adviescommissies die geheel of gedeeltelijk zijn samengesteld uit door loting aangewezen burgers:
  - Advies nr. **124/2020** van 27 november 2020
  - Advies nr. **145 /2021** van 10 september 2021
  - Advies nr. **15/2022** van 21 januari 2022
4. Voor alle duidelijkheid **verwijst de Autoriteit naar deze adviezen.**

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

5. De Autoriteit herinnert eraan dat elk reglement dat voorziet in of betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens **voldoende duidelijk en nauwkeurig moet zijn** om de betrokkenen in staat te stellen op **voorspelbare wijze te begrijpen welke verwerking zal worden uitgevoerd met betrekking tot hun gegevens.**
6. Voorts herinnert de Autoriteit eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een aantasting van het recht op persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen vormt, die **alleen toelaatbaar is indien zij noodzakelijk⁴ is en in verhouding staat tot het nagestreefde doel van algemeen belang**⁵. In het vervolg van dit advies zal de Autoriteit **nagaan in hoeverre het voorontwerp van wet aan deze vereisten voldoet.**

A) Vaststelling van de voorwaarden voor participatie van de burgers (artikel 5 van het voorontwerp)

7. Artikel 5, § 1, van het voorontwerp stelt de voorwaarden vast waaraan personen moeten voldoen die kunnen worden uitgenodigd om zitting te nemen in een gemengde commissie of een burgerpanel:
  - Belg zijn (artikel 5 § 1)

---

³ Onderstreping door de Autoriteit.

⁴ Ter herinnering, het noodzakelijkheidsbeginsel vereist niet alleen het beoordelen van de doeltreffendheid van de beoogde verwerking om het nagestreefde doel te bereiken maar ook te bepalen of de verwerking de minst ingrijpende manier is om dat doel te bereiken.

⁵ Als de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens wordt aangetoond, moet ook worden aangetoond dat de verwerking in verhouding staat (in strikte zin) tot het nagestreefde doel, dat wil zeggen dat er een billijk evenwicht is tussen de verschillende betrokken belangen en de rechten en vrijheden van de betrokken personen ; met andere woorden, er moet worden nagegaan of het ongemak dat de beoogde verwerking veroorzaakt, niet disproportioneel is aan het nagestreefde doel.

- Zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente (artikel 5 § 1, 1°)
  - Minstens de volle leeftijd van achttien jaar bereikt hebben (artikel 5 § 1, 2°)
  - De burgerlijke en politieke rechten genieten (artikel 5 § 1, 3°)
  - Geen van de de opgesomde mandaten, ambten of functies bekleden (artikel 5 § 1, 4°)
  - zich niet «*in een toestand van belangenconflict bevinden*», met andere woorden «*geen tegenstrijdige belangen hebben ten aanzien van het bepaalde onderwerp*» die de gemengde commissie of het burgerpanel onderzoekt (artikel 5 § 1, 5°).
8. Artikel 5, § 2, van het voorontwerp bepaalt op welke tijdstippen aan deze voorwaarden moet zijn voldaan.
- i) Over de voorwaarden voor burgerparticipatie*
9. De **voorwaarden voor deelneming** van de burgers moeten **voldoende duidelijk en nauwkeurig** worden vastgesteld, zodat de betrokkenen op **voorspelbare wijze** de verwerking van persoonsgegevens kunnen begrijpen die zal moeten worden uitgevoerd om de naleving van de voorwaarden voor deelneming te waarborgen. Voorts moeten deze **voorwaarden noodzakelijk zijn en in verhouding staan** tot het nagestreefde doel.
10. De Autoriteit heeft **meerdere opmerkingen** over deze voorwaarden voor burgerparticipatie.
11. Ten eerste merkt de Autoriteit op dat het uit wetgevingsoogpunt **passender** zou zijn **het nationaliteitsvereiste** op te nemen **in de lijst die begint na de twee punten** aan het eind van de eerste zin van artikel 5, §1, en die momenteel vijf voorwaarden bevat. In de huidige formulering van het voorontwerp is het **nationaliteitsvereiste niet in de lijst opgenomen**, maar **alleen in de eerste zin** van het eerste lid. Een gevolg hiervan is dat het voorontwerp **niet bepaalt hoe deze nationaliteitsvoorwaarde moet worden gecontroleerd**, aangezien artikel 5, § 2, van het voorontwerp (dat bepaalt hoe de voorwaarden voor deelneming moeten worden gecontroleerd) een onderscheid maakt tussen de in artikel 5, §1, vastgestelde voorwaarden, 1° tot en met 3° en 5, § 1, 4° en 5° en dat het nationaliteitsvereiste noch in artikel 5, § 1, 1° tot en met 3°, noch in artikel 5, § 1, 4° tot en met 5° is opgenomen, maar alleen in artikel 5, § 1, eerste zin.
12. Ten tweede merkt de Autoriteit op dat het **onevenredig is te eisen dat burgers volledige burgerlijke en politieke rechten moeten genieten** om te worden uitgenodigd om zitting te nemen in een gemengde commissie of burgerpanel. Door iedereen uit te sluiten die het voorwerp is van een ontzetting uit een burgerlijk of politiek recht, ongeacht het betrokken burgerlijk of politiek recht, en niet alleen de ontzettingen die verband houden met het risico waartegen de auteurs van het voorontwerp zich wensen te beschermen, lijkt het voorontwerp immers verder te gaan dan wat

noodzakelijk is⁶. Hoewel de Autoriteit gemakkelijk kan inzien hoe een ontzetting uit het recht om een openbaar ambt, werk of functie te bekleden, een ontzetting uit het recht om zich verkiesbaar te stellen of een ontzetting uit het stemrecht, een ontzetting uit de deelname aan een gemengde commissie of burgerpanel kan rechtvaardigen, kan hetzelfde niet worden gezegd van een ontzetting uit het recht om een decoratie of adellijke titel te dragen of een ontzetting uit het recht om als voogd, subrogaatvoogd of curator op te treden. Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie over deze zaak, verklaarde de afgevaardigde van de minister het volgende (de Autoriteit vertaalt):

«Aangezien dit voorontwerp betrekking heeft op de loting van burgers voor gemengde commissies of burgerpanels op initiatief van de Kamer van volksvertegenwoordigers, werd besloten de voorwaarden voor de deelname van burgers identiek te maken aan die voor het actief en passief stemrecht bij de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers. Met het oog hierop zijn de voorwaarden voor deelneming in artikel 5 (1° - 3°) vastgesteld. Punt 3 van artikel 5 van het voorontwerp van wet betreft het verlies van het actief stemrecht, zowel het actief stemrecht (vote) als het passief stemrecht (candidate), d.w.z. de gegevens bedoeld in artikel 1, 26°, van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister».

13. De Autoriteit merkt op dat de voorwaarde van artikel 5, §1, punt 3 (het genot van burgerlijke en politieke rechten) **uitsluitend betrekking heeft op de afwezigheid van ontzetting uit het stemrecht**. Het voorontwerp van wet moet worden **gewijzigd** om deze verduidelijking op te nemen. De auteur van het voorontwerp zal er ook voor zorgen dat de **nodige motiveringen worden gegeven in de toelichting bij het artikel**.
14. Ten derde stelt de Autoriteit vast dat artikel 5 § 1, 4° e) het volgende bepaalt *«de met het uitbrengen van adviezen inzake beleid, politieke strategie en communicatie belaste medewerkers van de beleidsorganen van de leden van de federale regering en van de kabinetten van de leden van de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen»* kunnen niet worden uitgenodigd om zitting te nemen in een gemengde commissie of een burgerpanel. Om elke dubbelzinnigheid met betrekking tot de reikwijdte van deze uitsluiting te vermijden, **moeten deze woorden worden vervangen door «leden van een ministerieel kabinet of een strategische cel»⁷**.

⁶ Zie in dit verband ook advies 88/2022, overwegingen 41 e.v.

⁷ Na een verzoek om nadere informatie over de reikwijdte van deze uitsluiting deelde de afgevaardigde van de minister mee dat (de Autoriteit vertaalt) *«[...] het inderdaad de leden van de ministeriële kabinetten zijn. Het betreft de personen bedoeld in het koninklijk besluit van 19 juli 2001 betreffende de invulling van de beleidsorganen van de federale overheidsdiensten en betreffende de personeelsleden van de federale overheidsdiensten aangewezen om deel uit te maken van een kabinet van een lid van een Regering of van een College van een Gemeenschap of een Gewest.»*

15. Ten vierde bepaalt artikel 5 § 1, 5° van het voorontwerp van wet dat alleen de personen «*die zich niet in een toestand van belangenconflict bevinden en derhalve geen tegenstrijdige belangen hebben ten aanzien van het bepaalde onderwerp (dat wordt onderzocht door de gemengde commissie of het burgerpanel)*» kunnen worden uitgenodigd om te zetelen in een gemengde commissie of burgerpanel. Artikel 5, § 1, punt 5, van het voorontwerp voegt daaraan toe dat «*In dit verband worden de betrokken burgers verzocht om aan te geven of zij in een andere hoedanigheid betrokken zijn/waren bij initiatieven betreffende het bepaalde onderwerp (dat wordt onderzocht door de gemengde commissie of het burgerpanel)*». De Autoriteit is van mening dat **deze deelnemingsvoorwaarde, die in uiterst vage bewoordingen is geformuleerd, verder gaat dan wat nodig is**. Er bestaat een **reëel risico** dat de **samenstelling** van de gemengde commissies of burgerpanels⁸, **eventueel op willekeurige wijze wordt scheefgetrokken, waardoor het willekeurige karakter van hun samenstelling⁹ wordt ondermijnd. Deze voorwaarde moet derhalve uit het voorontwerp worden geschrapt**.
16. De Autoriteit erkent evenwel dat het **nuttig kan zijn te bepalen dat eenieder die zitting heeft** in de gemengde commissie of het burgerpanel de **overige leden van die commissie of dat panel uitleg dient te verschaffen** over zijn of haar **achtergrond en over de vraag of hij of zij een bijzonder belang heeft bij het onderwerp** dat door de commissie of het panel wordt behandeld ; en wel om de leden van de gemengde commissie of het burgerpanel in staat te stellen te weten «van waaruit eenieder het woord voert».

ii) Over de verificatie van de deelnemingsvoorwaarden

17. Artikel 5, § 2, van het voorontwerp bepaalt de modaliteiten voor de verificatie van de naleving van de deelnemingsvoorwaarden voor door loting aangewezen burgers. Deze bepaling luidt als volgt:

« § 2. De voorwaarden bedoeld in paragraaf 1, 1° t.e.m. 3° moeten vervuld zijn op de dag waarop de eerste loting bedoeld in artikel 6 plaatsvindt.

De voorwaarden bedoeld in paragraaf 1, 4° en 5° moeten vervuld zijn op de dag waarop het antwoord ter aanvaarding van de deelname aan de gemengde commissie in kwestie wordt verstuurd. ».

18. De Autoriteit heeft drie opmerkingen over deze bepaling.

⁸ De Autoriteit merkt met name op dat, indien deze voorwaarde inzake deelname zou worden gehandhaafd, dit ertoe zou kunnen leiden dat eenieder die zich in het maatschappelijk middenveld heeft ingezet voor een bepaalde kwestie, geen zitting kan hebben in de gemengde commissie of het burgerpanel die belast zijn met het doen van aanbevelingen over die kwestie.

⁹ Voorts merkt de Autoriteit op dat het voorontwerp van wet reeds in artikel 5, §1, punt 4, bepaalt dat personen die uit hoofde van de functies die zij bekleden zouden kunnen worden verzocht een rol te spelen bij het opstellen, toepassen of evalueren van de wetgeving, niet mogen worden uitgenodigd om zitting te nemen in de gemengde commissies of de burgerpanels.

19. In de eerste plaats moet worden aangegeven **welke overheidsinstantie verantwoordelijk is voor de verificatie van de naleving van de deelnemingsvoorwaarden**. In dit verband blijkt uit de door de aanvrager ontvangen aanvullende informatie dat de **verificatie van de voorwaarden van artikel 5, § 1, punten 1° tot en met 3°**, van het voorontwerp van wet (d.w.z. : ingeschreven zijn in het bevolkingsregister van een Belgische gemeente, ten minste 18 jaar oud zijn en zijn burgerlijke en politieke rechten genieten¹⁰) zal worden uitgevoerd **door de diensten van het Rijksregister**. De Autoriteit neemt hiervan nota. Het lijkt dan ook logisch dat het ook de diensten van het Rijksregister zijn die de nationaliteitsvoorwaarde verifiëren (d.w.z. Belg zijn).
20. Met betrekking tot de **verificatie van de voorwaarden als bepaald in de punten 4° en 5°** van artikel 5, § 1 van het voorontwerp van wet (namelijk : geen van de opgesomde mandaten, ambten of functies bekleden en "*zich niet in een toestand van belangenconflict bevinden*"¹¹) deelde de afgevaardigde van de minister mee dat de selectie door de griffie van de Kamer van volksvertegenwoordigers zal worden verricht op basis van de informatie die wordt verstrekt door de personen die positief hebben gereageerd op de uitnodiging die hun na de eerste loting is toegezonden. Ook hiervan neemt de Autoriteit nota.
21. **Deze verduidelijkingen betreffende de verdeling van de taken en verantwoordelijkheden van deze twee actoren moeten worden toegevoegd aan het dispositief van het voorontwerp.**
22. Ten tweede, merkt de Autoriteit op dat artikel 5, § 2, van het voorontwerp bepaalt dat aan de voorwaarden voor deelname moet zijn voldaan om «*[te worden] uitgenodigd om zitting te nemen in een gemengde commissie [of burgerpanel]*» (artikel 5, §1) en dat aan «*deze voorwaarden moet zijn voldaan «op de dag waarop de eerste loting plaatsvindt»* (voor de voorwaarden van artikel 5, §1, e), punten 1° tot en met 3°, van het voorontwerp) of «*op de dag waarop het antwoord ter aanvaarding van de deelname aan de gemengde commissie in kwestie wordt verstuurd»* (voor de voorwaarden van artikel 5, §1, punten 4° en 5°, van het voorontwerp). Uit de bewoordingen van artikel 12 van het voorontwerp van wet en uit de uitwisselingen met de afgevaardigde van de minister blijkt echter dat **deze voorwaarden** ook moeten worden vervuld voor **de hele duur van de werkzaamheden** van de gemengde commissie of het burgerpanel. Om de leesbaarheid van het voorontwerp te verbeteren, moet **artikel 5, § 2, van het voorontwerp worden gewijzigd om deze precisering op te nemen**.
23. Ten derde moet, indien het voorontwerp zodanig wordt gewijzigd dat de deelnemers gedurende de werkzaamheden van de gemengde commissie of het burgerpanel daadwerkelijk aan de

¹⁰ Namelijk : niet uit het stemrecht ontzet zijn - zie supra (overw. 12-13).

¹¹ Met dien verstande dat deze laatste voorwaarde moet worden geschrapt - zie hierboven (overw.15)

deelnemingsvoorwaarden moeten voldoen, worden **voorzien in de verplichting voor de burgers** die zitting hebben in de commissie of het burgerpanel om **de griffier van de kamer zo spoedig mogelijk in kennis te stellen** indien zij gedurende de werkzaamheden van de gemengde commissie of het burgerpanel **niet langer aan een van de deelnemingsvoorwaarden voldoen. Het voorontwerp van wet zal derhalve worden gewijzigd om er deze verplichting in op te nemen.**

B) Organisatie van de loting en toegang tot het Rijksregister :

i) Over de toegang van de Kamer van volksvertegenwoordigers tot het Rijksregister (artikel 7 van het wetsontwerp)

24. Artikel 7 van het voorontwerp beoogt de Kamer van volksvertegenwoordigers te machtigen om toegang te vragen tot het Rijksregister en de nodige informatie te verkrijgen om haar in staat te stellen burgers te loten met het oog op de samenstelling van een gemengde commissie of burgerpanel. Krachtens artikel 5 van de wet van 8 augustus 1983 wordt de toegang tot het Rijksregister onder meer verleend door de minister van Binnenlandse Zaken, meer bepaald *«aan de Belgische openbare overheden voor de informatiegegevens die zij gemachtigd zijn te kennen uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie»*.

25. **De Autoriteit ziet niet in waarom het nodig is dat de Kamer toegang heeft tot het Rijksregister om de tweede loting te verrichten met het oog op de samenstelling van een gemengde commissie of een burgerpanel. Op een verzoek om uitleg hierover antwoordde de afgevaardigde van de minister als volgt :**

«1. Controleren of aan de voorwaarden is voldaan, met name die in verband met de woonplaats/inschrijving in het BR [bevolkingsregister van een Belgische gemeente], de leeftijdsvoorwaarde en voorwaarde 3° (genieten van hun burgerlijke en politieke rechten).

2. Deze gegevens maken het ook mogelijk representatieve commissies en panels samen te stellen, zowel wat de geografische spreiding als wat de verdeling tussen mannen en vrouwen betreft.

3. Tenslotte is de wet zo geschreven (*), omdat het "in opdracht van de Kamer" is dat het Rijksregister de loting verricht. Het is dus de Kamer die toegang moet hebben tot deze informatie uit het Rijksregister om de burgers te kunnen loten, en daarom krijgt

de Kamer deze toegang via deze wet, ondanks het feit dat het Rijksregister in feite de loting verricht - namens de Kamer.

(*) "de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt gemachtigd om, met het oog op de oprichting van een gemengde commissie als bedoeld in artikel 3 : 1°, te verzoeken om toegang tot de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, 1° tot 5°" »

26. Deze redenen overtuigen de Autoriteit niet van de noodzaak (in de zin van de AVG) voor de Kamer om toegang te hebben tot het Rijksregister.
27. **Met betrekking tot het eerste argument:** de Kamer hoeft niet meer na te gaan of de nationaliteit en de voorwaarden van artikel 5, § 1° tot en met 3°, zijn vervuld, aangezien **deze controle reeds bij de eerste loting door de diensten van het Rijksregister zal zijn verricht.** Het voorontwerp bepaalt immers: «*Op verzoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers en op basis van de vastgelegde voorwaarden in artikel 5, § 1, 1° tot 3° en §2 , voeren de diensten van het Rijksregister een eerste loting uit*»¹² en ook «*De diensten van het Rijksregister sturen een uitnodigingsbrief voor de deelname aan de gemengde commissie naar de Belgische burgers die door het Rijksregister geloot werden uit alle personen die voldoen aan de in artikel 5, § 1, 1° tot 3° geformuleerde voorwaarden*»¹³. Alleen personen die voldoen aan de in artikel 5, § 1 tot en met 3 genoemde deelnemingsvoorwaarden, kunnen door loting worden uitgenodigd om zitting te nemen in een gemengde commissie of een burgerpanel. Het is derhalve niet nodig dat de Kamer deze deelnemingsvoorwaarden opnieuw onderzoekt.
28. **Betreffende het tweede argument:** Het is niet nodig dat de Kamer toegang heeft tot het Rijksregister om over de nodige informatie te beschikken voor het instellen van gemengde commissies of burgerpanels die geografisch of naar geslacht representatief zijn. Immers, artikel 8 § 2 van het voorontwerp bepaalt «*De gelote burgers die de in paragraaf 1 bedoelde uitnodiging wensen te aanvaarden, delen hun akkoord mee aan de griffie van de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de hand van een schriftelijk antwoord ter aanvaarding. Dit antwoord ter aanvaarding van de uitnodiging bevat minimaal alle gegevens met betrekking tot de volgende elementen: 1° de naam; 2° het geslacht; 3° de leeftijd; 4° de woonplaats; 5° het opleidingsniveau; 6° het al dan niet uitoefenen van een mandaat/ambt/functie bedoeld in artikel 5, § 1, 4°; 7° het zich al dan niet bevinden in een toestand van belangenconflict zoals bedoeld in artikel 5, § 1, 5°*». Op die manier verzamelt de Kamer rechtstreeks bij de betrokkenen de nodige informatie om representatieve commissies en panels in te

---

¹² Onderstreping door de Autoriteit.

¹³ Onderstreping door de Autoriteit.

stellen, zowel wat de geografische spreiding als wat de verdeling tussen mannen en vrouwen betreft. Toegang tot het Rijksregister lijkt derhalve niet nodig.

29. **Betreffende het derde argument:** De Autoriteit ziet niet in waarom het feit dat de eerste loting wordt verricht door de diensten van het Rijksregister "*in opdracht van de Kamer*" ("*op verzoek van de Kamer*") impliceert dat de Kamer toegang moet hebben tot het Rijksregister (in de zin van de AVG). Om de Kamer in staat te stellen gemengde commissies of burgerpanels samen te stellen, die zowel uit door loting aangewezen burgers bestaan als aan de hand van bepaalde criteria op representatieve wijze zijn samengesteld, volstaat het dat de Kamer toegang heeft tot de gegevens die zijn ingezonden door de personen die door de diensten van het Rijksregister door loting zijn aangewezen en die positief hebben gereageerd op de uitnodiging die hun is toegezonden.
30. Indien de auteur van het voorontwerp van wet geen overtuigende rechtvaardiging kan geven voor de noodzaak dat de Kamer toegang heeft tot het Rijksregister, **zal artikel 7 van het voorontwerp van wet worden geschrapt.**
31. Indien de auteur een overtuigende rechtvaardiging geeft voor de noodzaak dat de Kamer toegang heeft tot het Rijksregister met het oog op de oprichting van een gemengde commissie of een burgerpanel, **moet artikel 7 van het voorontwerp worden gewijzigd om de in het Rijksregister opgenomen gegevens waartoe de Kamer voor dit doel toegang kan vragen, beter af te bakenen**, zodat is voldaan aan het beginsel van de minimale gegevensverwerking (artikel 5.1.c van de AVG).
32. Zoals de bepaling is opgesteld, machtigt zij de Kamer om toegang te vragen tot de informatiegegevens die zijn opgesomd in artikel 3, 1° tot 5° van de wet van 8 augustus 1983, alsook tot «*alle andere noodzakelijk geachte informatiegegevens*» en wel «*tot alle andere noodzakelijk geachte informatiegegevens betreffende de in artikel 6 bedoelde personen [en niet alleen degenen die positief hebben gereageerd op de hun toegezonden uitnodiging]*».
33. In dit verband merkt de Autoriteit in de eerste plaats op dat de Kamer **alleen** toegang mag vragen tot de informatie in het Rijksregister met betrekking tot **de personen die positief hebben gereageerd op de uitnodiging** die hun na de eerste loting door de diensten van het Rijksregister is toegezonden.
34. Ten tweede merkt de Autoriteit op dat **de geboorteplaats geen noodzakelijke informatie** is om het doel te bereiken. De Kamer zou derhalve niet om toegang mogen verzoeken.
35. Wat het gegeven "**nationaliteit**" betreft, is het evenmin nodig dat de Kamer gemachtigd wordt om toegang tot deze gegevens te vragen, aangezien de personen die de door de diensten van het

Rijksregister samengestelde eerste steekproef zullen vormen, reeds aan het vereiste nationaliteitscriterium zullen voldoen.

36. De **geboortedatum** van deze personen kan **in geaggregeerde vorm** aan de Kamer ter beschikking worden gesteld (alleen het geboortjaar of de jaarreeks waarin de persoon geboren is), aangezien deze informatie voldoende is om de representativiteit op leeftijdsniveau te waarborgen.
37. Wat de mogelijkheid betreft om toegang te vragen tot «*alle andere noodzakelijke informatiegegevens*», deelde de afgevaardigde van de minister mee dat dit zou afhangen van «aanvullende criteria die nog door de Kamer kunnen worden vastgesteld». **Overeenkomstig het legaliteits- en voorspelbaarheidsbeginsel (zie hieronder) moet deze mogelijkheid om toegang te vragen «tot alle overige noodzakelijke informatiegegevens» worden geschrapt.**
38. Tenslotte merkt de Autoriteit op dat indien het voor het organisatorisch beheer van de gemengde commissies of burgerpanels (uitnodigingen voor vergaderingen, enz.) noodzakelijk blijkt, de diensten van de Kamer toegang zullen hebben tot bepaalde gegevens in het Rijksregister, in beginsel alleen de gegevens betreffende de "hoofdverblijfplaats", en het is voor dit doel dat zij om toestemming voor toegang kunnen verzoeken.

ii) Betreffende de tweede loting voor de samenstelling van deze commissie of dit panel (artikel 9 van het voorontwerp)

39. Artikel 9 van het voorontwerp bepaalt:

«De griffie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers organiseert een tweede loting [...] onder alle personen die een antwoord van aanvaarding [...] bezorgden op [...] de uitnodiging en die voldoen aan de voorwaarden (voordeelneming aan een gemengde commissie of burgerpanel), .

Om tot een groep te komen waarvan het aantal is vastgesteld overeenkomstig artikel 4, § 2, gebruikt de griffie voor d steekproeftrekking een methode middels dewelke de diversiteit van de gemengde commissie, ten minste op het gebied van geslacht, leeftijd, woonplaats en opleidingsniveau, is gewaarborgd.

Ten minste één persoon die is uitgenodigd voor de provincie Luik, is ingeschreven in de bevolkingsregisters van een gemeente van het Duits taalgebied, en minstens één persoon die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, heeft een identiteitskaart of specifieke vermeldingen opgemaakt in het Frans en ten minste één persoon die in het

Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, heeft een identiteitskaart of specifieke vermeldingen opgemaakt in het Nederlands. »¹⁴.

40. De Autoriteit heeft **twee opmerkingen** over deze bepaling.
41. Ten eerste benadrukt de Autoriteit, zoals zij reeds heeft gedaan in haar advies nr. 15/2022, dat het, gelet op de **beginselen van voorspelbaarheid en legaliteit** die zijn verankerd in artikel 8 EVRM en artikel 22 van de Grondwet, noodzakelijk is dat in het voorontwerp alle criteria worden gespecificeerd die moeten worden gehanteerd voor de samenstelling van de gemengde commissies of burgerpanels. Het voorontwerp voorziet momenteel in drie criteria : leeftijd, woonplaats en opleidingsniveau.
42. Indien de auteur van het voorontwerp **de Kamer wil toestaan een of meer andere criteria te hanteren**, dienen deze **in het dispositief** van het voorontwerp te worden **opgenomen**¹⁵.
43. In lijn met wat zij reeds in haar Advies nr. 15/2022 heeft opgemerkt, herinnert de Autoriteit er echter aan dat :
- **deze criteria** in geen geval mogen worden vastgesteld op basis van **bijzondere categorieën** persoonsgegevens als bedoeld in de artikelen 9 en 10 van de AVG.
  - **het van belang is het aantal criteria tot een minimum te beperken, omdat anders het gevaar groot is dat de samenstelling** van de gemengde commissie of het burgerpanel **wordt verstoord**. Het is in ieder geval van belang te zorgen voor een goede representativiteit in alle doelgroepen.
  - Het **staat de Kamer ook vrij**, in een andere context **personen die zich in specifieke situaties bevinden of over bijzondere deskundigheid beschikken, rechtstreeks uit te nodigen om hen te horen indien zij bijzondere meningen wenst te vernemen..**
44. In ieder geval moeten de woorden "ten minste" geschrapt worden in deze zin *«Om tot een groep te komen waarvan het aantal is vastgesteld overeenkomstig artikel 4, § 2, gebruikt de griffie voor de*

---

¹⁴ Onderstreping door de Autoriteit.

¹⁵ Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie gaf de afgevaardigde van de minister aan dat *«deze andere criteria door de Kamer kunnen worden vastgesteld, bijvoorbeeld naar gelang van de behandelde onderwerpen en dus door de Kamer zullen worden vastgesteld»*. Een dergelijke praktijk is niet conform het legaliteits- en voorspelbaarheidsbeginsel.

*steekproeftrekking een methode middels dewelke de diversiteit van de gemengde commissie, **ten minste** op het gebied van geslacht, leeftijd, woonplaats en opleidingsniveau, is gewaarborgd »¹⁶.*

45. Ten tweede is de Autoriteit, zoals zij reeds in eerdere adviezen heeft benadrukt, van mening dat het, om de kwaliteit van deze tweede loting en daarmee de kwaliteit van de in dit kader verwerkte persoonsgegevens te waarborgen, van belang is dat het voorontwerp uitdrukkelijk voorschrijft dat deze loting op onafhankelijke wijze moet worden verricht en met behulp van een techniek die de eerlijkheid van de selectie, de afwezigheid van vooringenomenheid in de gebruikte selectiemethode en, ten slotte, het openbare karakter van het gebruikte selectiealgoritme waarborgt¹⁷.

iii) *Wat betreft de uitnodiging om deel te nemen aan de gemengde commissie of het burgerpanel en het rechtstreeks verzamelen van gegevens bij de betrokken personen (artikel 8 van het voorontwerp)*

46. Artikel 8 van het voorontwerp bepaalt:

« § 1. De diensten van het Rijksregister sturen een uitnodigingsbrief voor de deelname aan de gemengde commissie naar de Belgische burgers die door het Rijksregister geloot werden uit alle personen die voldoen aan de in artikel 5, § 1, 1° tot 3° geformuleerde voorwaarden.

§ 2. De gelote burgers die de in paragraaf 1 bedoelde uitnodiging wensen te aanvaarden, delen hun akkoord mee aan de griffie van de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de hand van een schriftelijk antwoord ter aanvaarding. Dit antwoord ter aanvaarding van de uitnodiging bevat minimaal alle gegevens met betrekking tot de volgende elementen:

1° naam;

2° het geslacht;

3° de leeftijd;

4° woonplaats;

5° het opleidingsniveau;

6° het al dan niet uitoefenen van een mandaat/ambt/functie bedoeld in artikel 5, § 1, 4°;

7° het zich al dan niet bevinden in een toestand van belangenconflict zoals bedoeld in artikel 5, § 1, 5°;

8° voor de personen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen: de taal waarin de identiteitskaart werd opgemaakt, of, indien de identiteitskaart in beide talen werd

¹⁶ In vetjes gezet door de Autoriteit.

¹⁷ Er wordt hier verwezen naar overweging 18 en 19 van voormeld advies 124/2020 de Autoriteit.

opgemaakt, de taal van de specifieke vermeldingen op de identiteitskaart»¹⁸.

47. Gelet op de in artikel 8 EVRM en artikel 22 van de Grondwet verankerde **beginselen van voorspelbaarheid en legaliteit**, dient in het voorontwerp te worden aangegeven **welke gegevens de betrokkenen aan de griffie van de Kamer moeten verstrekken indien zij positief reageren op de uitnodiging** die hen wordt toegezonden om deel te nemen aan een gemengde commissie of een burgerpanel. Daarom moeten het woord "minimaal" uit artikel 8 van het ontwerp geschrapt te worden.
48. Voorts dient, gelet op bovenstaande ontwikkelingen, artikel 8, § 2, 7° (het zich al dan niet bevinden in een toestand van belangenconflict zoals bedoeld in artikel 5, § 1, 5°) eveneens te worden geschrapt.
49. Voor het overige **merkt de Autoriteit** in het algemeen op **dat de door de diensten van het Rijksregister verzonden uitnodiging een goed communicatiemiddel is om betrokkenen alle informatie te verstrekken** die door het Rijksregister en de Kamer van volksvertegenwoordigers moet worden verstrekt overeenkomstig artikel 13 van de AVG. Daarin moet de volgende informatie worden opgenomen: de naam en het adres van de (gezamenlijke) verwerkingsverantwoordelijke, de contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming, de concrete en operationele doeleinden van de gegevensverzameling en de rechtsgrondslag van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, de eventuele ontvangers of categorieën van ontvangers van de gegevens, het bestaan van de verschillende rechten die door de AVG aan de betrokkenen zijn toegekend (met inbegrip van het recht op toegang en rectificatie), het al dan niet verplichte karakter van de mededeling van gegevens en de gevolgen van het niet verstrekken van gegevens, de opslagperiode van de verzamelde persoonsgegevens of de criteria om deze te bepalen, het recht om een klacht in te dienen bij de GBA en, indien van toepassing, het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming (met inbegrip van profilering, zoals bedoeld in artikel 22 van de AVG) en informatie over de achterliggende logica ervan en het belang en de verwachte gevolgen van een dergelijke geautomatiseerde besluitvorming voor de betrokkenen.
50. Het verdient aanbeveling dat de **functionarissen voor gegevensbescherming van het Rijksregister en van de Kamer** bij de uitwerking van dit formulier worden betrokken.
- iv) Bewaartermijn van de gegevens die zijn verzameld in het kader van de organisatie van de gemengde commissies en burgerpanels (artikel 13 van het voorontwerp)*
51. Artikel 13 van het voorontwerp bepaalt «*Zodra de gemengde commissie samengesteld is, worden alle*

---

¹⁸ In vetjes gezet door de Autoriteit.

op grond van deze wet verzamelde informatiegegevens vernietigd door de diensten van het Rijksregister, en voor wat betreft de burgers die geen deel uitmaken van de gemengde commissie, door de griffie van de Kamer. De gegevens betreffende burgers die deel zullen uitmaken van de gemengde commissie, zullen na ontbinding van de gemengde commissie vernietigd worden door de griffie van de Kamer ».

52. **De bewaartermijnen die in het voorontwerp zijn vastgesteld, zijn toereikend. De Franse versie van het voorontwerp is echter zo geformuleerd dat onduidelijkheid kan blijven bestaan** over de vraag wanneer de griffie van de Kamer de gegevens moet vernietigen van personen die geen lid zijn van een gemengde commissie of burgerpanel. Uit de eerste zin van artikel 13 blijkt immers niet duidelijk dat de woorden «*une fois que la commission mixte est constituée*» zowel van toepassing zijn op de vernietigingsverplichting van de diensten van het Rijksregister als op de vernietigingsverplichting van de griffie van de Kamer met betrekking tot de gegevens van personen die geen lid zijn van de gemengde commissie of van het burgerpanel. **Om elke dubbelzinnigheid te vermijden beveelt de Autoriteit dan ook aan de eerste zin van deze bepaling anders te formuleren.** Deze zin zou bijvoorbeeld als volgt kunnen worden geherformuleerd : «*Une fois que la commission mixte est constituée, les services du Registre national détruisent l'ensemble des informations collectées en vertu de cette loi et le greffe de la Chambre détruit les informations collectées en vertu de cette loi qui concernent les personnes qui ne font pas parties de la commission mixte. Om echter te voorkomen dat na een ontslagneming opnieuw moet worden geloot*¹⁹, kan uiteraard een lijst van vervangers worden opgesteld ».

OM DIE REDENEN,

is de Autoriteit is van mening dat de volgende aanpassingen in het voorontwerp van wet moeten worden aangebracht:

- Het nationaliteitsvereiste opnemen in de lijst die begint na de twee punten aan het einde van de eerste zin van artikel 5, § 1, en niet in de eerste zin van artikel 5, § 1 (overw. 11)
- De voorwaarde dat burgers "hun burgerlijke en politieke rechten moeten genieten" vervangen door de voorwaarde dat burgers "niet uit hun stemrecht zijn ontzet" (overw. 12-13)
- De in artikel 5, §1, 4°, e), gebruikte woorden vervangen door leden van een ministerieel kabinet of een strategische cel (overw. 14)

---

¹⁹ Zie overw. 23

- De deelnemingsvoorwaarde van artikel 5, §1, 5° te schrappen (overweging 15)
- Vermelden welke overheidsinstanties verantwoordelijk zijn voor de controle op de naleving van de deelnemingsvoorwaarden (overw. 19-21)
- Artikel 5, § 2, wijzigen om te preciseren dat de deelnemingsvoorwaarden gedurende de gehele duur van de werkzaamheden van de gemengde commissie vervuld moeten zijn (overweging 22)
- voorzien in de verplichting voor burgers die zitting hebben in de commissie of het burgerpanel om de griffie van de Kamer zo spoedig mogelijk in kennis te stellen wanneer zij tijdens de werkzaamheden van de gemengde commissie of het burgerpanel niet langer aan een van de deelnemingsvoorwaarden voldoen (overweging 23)
- Artikel 7 van het voorontwerp schrappen, tenzij een overtuigende rechtvaardiging wordt gegeven voor de noodzaak dat de Kamer toegang heeft tot het Rijksregister (overw.. 24-30). Desgevallend zou artikel 7 ten minste moeten worden gewijzigd om de in het Rijksregister opgenomen gegevens waartoe de Kamer voor dit doel toegang kan vragen, beter te omschrijven (overw. 31-37)
- in het voorontwerp van wet alle criteria vaststellen die moeten worden gehanteerd voor de selectie van deelnemers aan gemengde commissies of burgerpanels; dit houdt onder meer in dat de woorden "ten minste" uit artikel 9 worden geschrapt (overw. 39-44)
- in het voorontwerp alle gegevens vaststellen die personen aan de griffie van de Kamer moeten meedelen indien zij positief reageren op de uitnodiging die hun wordt toegezonden om deel te nemen aan een gemengde commissie of een burgerpanel; dit houdt onder meer in dat het woord "minimaal" wordt geschrapt uit artikel 8, § 2 (overw. 46-48).
- Herformuleren van de eerste zin van artikel 13 in de Franse versie om elke dubbelzinnigheid te vermijden over het tijdstip waarop de griffie van de Kamer de gegevens moet vernietigen van personen die geen lid zijn van de gemengde commissie of het burgerpanel (overw. 51-52)

De Autoriteit vestigt de aandacht op de volgende elementen:

- Het kan nuttig zijn te bepalen dat eenieder die daadwerkelijk zitting heeft in de gemengde commissie of het burgerpanel, aan de overige leden van de commissie of het panel uitleg moet verschaffen over zijn of haar achtergrond en of hij of zij een bijzonder belang heeft bij het onderwerp dat door de commissie of het panel wordt behandeld (overweging 16).).
- De uitnodiging die de diensten van het Rijksregister versturen is een goed communicatiekanaal om betrokkenen alle informatie te verstrekken die hun door het Rijksregister en de Kamer van volksvertegenwoordigers moet worden verstrekt overeenkomstig artikel 13 van de AVG (overw. 49-50).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Molière, Directeur